[ח א מיי׳ פ״ב מהלכות

מאכלות אסורות הל׳ יד חתו לאונו חלנו נוש"מ

ב מיי׳ פט״ו שם הלי יו

ופ"ח הלכה ה:

יא ה מיי פ״ח שם הלי

(טו) וידן טוש"ע שם

סב ש"בוט סב מחם מעיף ט: ד מיי' פ"ד שם הלכה יח

שחיטה הלכה בן: ה ב מיי' פ"ח מהל

כב.

ל) קדושין נת., ב) ולקמן כג: קדושין נח. מיר כט. ב"ק עב.], ג) חולין לג:, ד) [לקמן כג:], לג:, ד) [לקמן כג:], ד) חולין ק:, ו) ע"ו מד. יומא נח:, 1) בכח"י וד"י ליתה שכר, ה) [קדושין נו:], ע) [דברים יד], י) [לקמן כד.], כ) גי׳ רש״ה בפרק וע״ש, ל) [בתוספתה ספ"גן, מ) שם, נ) ול"ל שפ ג], כו שט, כ) [ני כ בר'], כו [וע"ע בתו' מנחות קד ד"ה הוחיל], ע) ווע"ע מוס׳ חולין לג.

תורה אור השלם ו. עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנְּשָׁה אֲשֶׁר עַל כַּף הַיְּרַךְּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נְגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנְּשָׁה: בראשית לב לג

בואשיוו זב לג. 2. על כֵּן אָמַרְתִּי לְבָנִי יִשְׂרָאֵל כָּל נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא תֹאכַל דָם וְהַגֵּר הַגָּר בתוככם לא יאכל דם: לא תאבלנו על

כָּ, רָאָ הָּשְׁפְּכָנוּ כַּמְיִם: דברים יב כד דברים יב כד אַשֶּׁר חֵלֶב זְבָחֵימוּ יאבלו ישתו יין נְסִיכָם יאבלו ישתו יין נְסִיכָם יָקוֹמוּ וְיַעְזְרָכֶם יְהִי ָּלְוּבּיוּ עֵלֵיכֶם סְתַרָה: דכרים לב לח

מוסף רש"י

. ואי אתה משליך לכלב חולין שנשחטו בעזרה. והכי משתמעי חולין מיניה, לחילו האי קרא מיירי לטינו הטלי קונט נוייני בבשר היולא חוץ למחילתו, כגון עובר שהוליא את ידו בשחיטת אמו ילפיטן לה מהאי קרא לאיסורא, ובשר נהאה קונו נהיסונת, ובשר בשדה כגון שילא בשר חוץ למחילתו בגלוי כשדה שאין י לו מחילה, הרי הוא כטרפה לכלב תשליכון אותו למעוטי חולין שנשחטו בעזרה, ודריש הכי אותו הוא ביניחת מחינה דנאפר ולכלב תשליכון אותו דמותר בהנאה, ולא חולין שנשחטו בעזרה הנאסרין ע"י כניסת מחילה, דאסורין אף בהנאה (קדושין נח.). כיאסה (קדושין נח.). שולח אדם ירך לנכרי. ואין חושין שמא יחזור לישראל ויאכלנה בגידה, דכיון דשלמה היא מקומו של גיד הנשה היה ניכר אם נחטט הימנה, ניכר אם נחטט הימנה, והלוקח מבין שלא ניטל חולין צג). אלו דמים החילונים ידמים הפנימיים ששיריהו נשפכין על יסוד מובח החילון והן יורדין מן היסוד לרלפה (ע"ד מד. שבעזרה היולא לנחל קדרון (יומא שם). לגננין. בעלי גנות (שם) לובל גנותיהן . (ע"ז שם). ומועלין בו. יש נהן איסור ליהנות בלא דמים (יומא שם) לאו קרבן מעילה קאמר, דאין מעילה בדם קדשים, כדאמרינן בפרק הוציאו לו, אלא

מוסף תוספות

נ**למיס** (ע"ז שם)

חמור

ליהנות מהן אלא

א. דרשינז לאסור כל דבר שיצא חוץ למחיצתו וכגון

ו... מוס' הלח"ש. ב. אבל שאר אומות לא. מוס' הלח"ש. ג. דכתיב ביה לא תאכלו. מוס' שאנז. ד. שדוחק לומר סבר לה כר' יי... של של אני בדי אבר שאי אומור אה של של על בדי בדי החוב ביו היא החיבור של שמק, די שרות עומי בדי החבר יהדרה, שם. ה. כדמשני על על בבי גדר, מוסי הכל"ש, ז... הואל ויכול לקרוש. שם. ד. א״כ קשה הר"ש ארד"ש. שם. ח. אמר עולא אמר קרא ואני נתתיו לכם שלכם הוא. שם. ט. דמצי למימר דמים דקרא לאו במים המותרים מיירי. מוס' שלכן,

אוסו אסה משליך כו' כל איסורין. שנאמר בהן לא מאכל כגון זה ארתך אתה משדיך. פ"ה דבלאו אומו לא מלי למידרש מגופיה דקרא דאינטריך שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה והר"י אמינא קרא למצותיה איצטריך שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה דאורלינ"ש מפרש דאיצטריך למישרי עובר שהוציא את ידו משום

בריש בהמה המקשה (חולין מח:) והוה אסרינן יד העובר בהנאה מדאיתקש לקדשים דאסור בהנאה כדאמר יכל שבהודש פסול באש תשרף ולכך אינטריך אותו לכל איסורים:

חולין שנשחשו בעזרה לאו דאורייתא. פ״ה איקור

הנאה ולא משמע פשט החלכה כן אלא לגמרי קאמר לאו דאורייתא וכן בסוף שמעתא גבי הא דאמר איכא בינייהו חולין שנשחטו בעזרה אי אפשר לפרש בענין אחר י ובפרק מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני (מיר כט: ושם) פריך למ"ד כדי לחנכו במצות הא קמייתי חולין לעזרה ומשני קסבר חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא ואי לענין איסור אכילה הוו דאורייתא אכתי תיקשי ליה היאך הקרבן נאכל דמשמע התם שנאכל וקשה לרשב"א דבת"כ בפ׳ לו גבי נותר דרש רבי יהודה לא יאכל כי קודש הוא יכול חטאת העוף הבא על הספק ואשם תלוי וחולין שנשחטו בעזרה ישרפו ת"ל הוא מדאילטריך למעוטי שאינם בשריפה מכלל דאסירי בהנאה מדאורייתא: דרבי שמעון נמי מיסר אסר בהנאה. משמע דההיא דהשולח ירך לנכרי אתיא כר' יהודה. הק' ריב"א דהא רבי יהודה אית ליה בפ"ק דמס' ע"ז (דף כ. ושם) דאסור ליתן להם מתנת חנם וי"ל דהא אמר התס⁰ אם היה שכינו מותר מפני שהוא כמוכרו לו הקשה הר״י דאורלינ"ש ®היכי מצי אתי כר' יהודה ורבי יהודה אית ליה בפ' גיד הנשה

ולחזקיה (חולין ק:) דגיד הנשה אסור לבני נח וקעבר משום לפני עור לא חתן וגו׳ ואומר ר״י דלא קשה מידי דלא קאסר אלא לבני יעקב דוקא דקודם מתן תורה איקרו בני נח דהא לא נישנית בסיני ב וא״ת תיקשי לחזקיה מרבי שמעון דסבירה ליה דלה תחכלו איסור הנחה משמע מדחסר גיד הנשה ג וי"ל כיון דסבר אין בגידין בנ"ט סברא הוא דכי אסור בהנאה נמי אסור דלא שייכא ביה אכילה °א"נ חוקיה לא סבר כרבי שמעון אלא כרבי יהודה דלכאורה נמי לא אמיא חוחיה כרבי מאיר דלרבי מאיר פשיטא לן לעיל מדאיצטריך למישרי נבילה דכל איסורים אסורים בהנאה וכן לקמן (דף כג:) גבי יתיב ההוא מרבנן פשיטא ליה לגמרא דלרבי מאיר גמר מנבילה דוהא דקאמר לקמן מ לימא כתנאי היינו לרבי אבהו דחזקיה לא מצי אתי ככ"ע: והרי דם דרחמנא אמר. משמע דדס לא הוי בכלל בהמה מדלא משני כשהותרה בהמה דמה נמי הותרה ה וקשה לר"ת דאמר

בהמוליא יין (שבת עז. ושם) דם נבילה ב"ה מטמא וקאמר התם ר' יוסי י (כרבי) יהודה דלא מטמא ב"ה אלא כשיש רביעית דם הואיל ויכול להרוש ולעמוד על כזית אלמא חשיב ליה כבשר ותי׳ ר״י דהתם לאו משום דחשיב ליה כבשר אלא יש שום פסוק דדרשינן מיניה דדם נבילו׳ טמא ומסברא משערינן ברביעי׳ כדאמר התס ו אבל בלא ריבוי לא השבינן דם כבשר ובמעילה (דף יו. ושם) נמי מפיק דם השרץ מוזה לכם הטמא ומשרץ גופיה לא ידעינן ליהש:

בועלין בהן. מדרבנן ולא מדאורייםא דבסוף הוציאו לו (יומא נט: ושם) אמר אין לך דבר שנעשה מצותו ומועלים בו ואור"י דבמעילה בפרק ולד חטאת (דף יא.) ת"ר מועלים בדמים דברי רבי מאיר ורבי שמעון וחכמים אומרים אין מועלין ופלוגתתם אחר שילא לנחל קדרון דקודם זריקה קתני ר"ש התם

דאין מועלין בו ז והיה שם בספרים מאי טעמא דמ״ד אין מועלין " ול"ג דמ"ד דא"כ הוה משמע דלרבי מאיר ורבי שמעון מועלין בו מן החורה אלא ה"ג מאי טעמא אין מועלין ואמחני' קאי דקחני דם בתחלה אין מועלין בו: בה מים מותרים אף דם מותר. אף על גב דדם קדשים שאין נשפך כמים לא הוקש למים מ"ת כיון

מעילה הלכה יא: גליון הש"ם

גמ' ור"מ אותו אתה משליך לכלב. תמוה לי דלמא מה דאמ׳

. במכירה ובין בנתינה היינו לפי האמת דכתיב אותו דאי אתה משליך לכלב כל איסורין שבתור׳ לנטריך קרא גבי נבילה לגר אשר בשעריך להתיר נבילה בהנאה מש"ה לא אמר לדברים ככתבן כיון דלא מייתר קרא. אבל אלו לא היה כתוב אותו אדנידוק מקרא דנכילה דלא תאכל איסור הנאה משמע היינו אומרים באמת למכתור' דקרא אתי לדברים ככתבן ול"ע: רש"י ד"ה ור"מ. ומשום דאיז מפורש בהן לאו ובו'. ק"ל הא מכל מקום נילף מקרא דלא תאכל כל תועצה ניוני כנ תועבה דגם הנאה במשמע לר"א. וכן קשה לר"י דס"ל חוליו שנשחטו בעורה לאו דאורייתא דלפירוש רש"י דשחיטתו דאוריי ליתסר בהנאה משום לא תאכל כל מועבה ול"ע: תום' ד"ה ור' שמעון וכו' שהוא כמוכרו לו. עי' עירונין סד ע"ב חוס' ד"ה ולמדנו: בא"ד היכי מצי אתיא כר"י. תמוה לי הא זהו ליכח קושי כ"כ די"ל דמתני דירך ס"ל כר"י בוה דג"ה מותר בהנאה אבל בזה לא ס"ל כר"י קבל כוה לה ס"ל כר" דמבני יעקב נאסר. ואמאי לא האלימו קושייתם יותר דאין ס"ל לר"י דכשהותרה נכילה היא וחלבה וגידה הותרו הא ע"כ דלגר אשר נשעריך לא קאי אגיד דהא אסור משום לפני עור ול"ע: בא"ד א"ג חזקיה

רבינו חננאל

ודייקינן אותו אתה משליך לכלב, פירוש זה מותר לך בהנאה, שהרי אתה משליכו לכלבך ואינך משליך שאר כל איסורין שבתורה, אלא אסורין בהנאה ואינך משליך חולין שנשחטו בעזרה, וקרא בנבילה למיסר כל איסורין בהנאה הוא דאתא, ור' יהודה התורה. ומותכינן לר׳ אכהו . הרג וגד הנשה דרמיר ריה בהנאה, דתנן שולח אדם ירך שגיד הנשה בתוכה וכו׳. ושנינן קסבר ר׳ אבהו כשהותרה הנבלה היא וחלבה וגידה הותרה, כי הנבלה כמות שהיא

בחלבה וגידה הותרה להמכר לנכרי ולהנתז לו במתנה. כיוצא בו כל חלב וכל גידים שבעולם. ואקשי׳ איני שהגידים הותרו בורלבה, את התננה ואכלה כתיב, לא הזותר אלא מיד דהוא ברא אכילה,בר גדים שברטלה ואקש כנבלה, והא תתננה ואכלה כתיב, לא הזותר אלא מיד ידהוא בר אכילה, וגידים לאו בני אכילה נינהו דלית בהו בנותן טעם. (איני והתנן ירך שנתבשל בה גיד הנשה וכוי) ואמרינן מאן אית ליה האי סברא דאין בגידין בנותן טעם ר״ש, ר״ש הכי נמי דאוסר בהנאה. דתניא גיד הנשה מותר בהנאה דברי ר' יהודה ור' שמעוז אוסר. והרי דם דכתיב לא תאכל דם ומותר בהנאה.

ואבר

ומדאיצטריך קרא למשריה לא מצי למילף טעמא דאי לאו אותו הוה ונאמר במלרים לא יחרץ כלב לשונו (שמות יא) לפיכך הקפידה תורה - דמקרא דבשר בשדה טרפה א דריש נמי קדשים שילאו חוץ למחילתם ליתן שכרו ונכבד [שכר]" הכלב מן

העובד כוכבים שהנבלה ימכור לנכרי שאותו אתה משליך לכלב ואי אתה משליך וטרפה לכלב: ור"מ. דנפקא ליה לכלב כל איסורין שבתורה •אור' מאיר אותו איסור הנאה בשאר איסורים מדפרט אתה משליך לכלב ואי אתה משליך לכלב בנבילה בשלמה פרט היתר דטרפה חולין שנשחמו בעזרה ואידך יחולין שנשחמו לגופיה אינטריך למיפרט בה היתר בעזרה לאו דאורייתא היא מתיב רבי יצחק משום דאי לאו דפרט ביה הוה אמינא נפחא והרי גיד הנשה דרחמנא אמר יעל כן ליתסר בהנאה אלא אותו למה לי. לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה יותנן ומשני לאיסור הנאה חולין שנשחטו בעזרה דנפקא לוף בהו איסור אכילה ישולח אדם ירך לנכרי וגיד הנשה בתוכו מדכתב (דברים יב) כי ירחק ממך מפני שמקומו ניכר קסבר ר' אבהו ייכשהותרה המקום וזבחת ואכלת בריחוק מקום נבילה היא וחלבה וגידה הותרה הניחא למאן דהיינו חוץ למחנה שכינה אתה זובח דאמר יש בגידין בנותן מעם אלא למאן ואוכל ואי אתה זובח ואוכל בקרוב דאמר גאין בגידין בנותן מעם מאי איכא מקום פומשום דאין מפורש בהן לאו למימר מאן שמעת ליה דאמר אין בגידין בהדיא באכילה אילטריך למילף להו . בנותן מעם רבי שמעון דתניא ©האוכל מגיד איסור הנאה מהכא והכי משמע אותו הנשה של בהמה ממאה רבי יהודה מחייב שנאסר משום חוץ למחילה אתה שתים ורבי שמעון יפומר רבי שמעון הכי נמי משליך לכלב דהא מהאי קרא ובשר בשדה טרפה נפקא לן איסור מחילה דאסר בהנאה דתניא גיד הנשה "מותר בהנאה כגון הושיט העובר את ידו בשעת דברי רבי יהודה ורבי שמעון אוסר והרי דם שחיטה בפרק בהמה המקשה לילד דרחמנא אמר 2כל נפש מכם לא תאכל דם (חולין סח:) אבל יש לך אחר הנאסר ותנן יאלו ואלו מתערבין באמה יויוצאין משום מחילה ואי אתה משליכו לכלב לנחל קדרון ונמכרין לגנגין לזבל ומועלין בו ואיזה זה זה חולין שנשחטו בעזרה: שאני דם דאיתקש למים דכתיב ילא תאכלנו חולין שנשחטו בעזרה. דחקירי בהנאה לאו דאורייתא. בפרק שני על הארץ תשפכנו כמים מה מים מותרין אף דם מותר ואימא כמים המתנסכים על לקדושין (דף נת.) איפליגו בה: שולח אדם ירך לנכרי. ולא מצרכינן ליטול גבי המזבח אמר רבי אבהו כמים רוב גידה ולא גזרינן שמא יראה ישראל מים מידי רוב מים כתיב אלא אמר רב חבירו כשיתננה לו וילך ויקנה אותה אשי כמים הנשפכין ולא כמים הניסכין מן הנכרי וכסבור שניטל גידה הואיל ואימא כמים הנשפכין לפני ע"ז התם ומתחת יד ישראל יצתה ויאכלנה נמי ניסוך איקרי דכתיב זישתו יין נסיכם בגידה: מפני שמקומו ניכר. אם הוא

נטול ואם לאו. שמעינן מינה מיהא דגיד מותר בהנאה וקשיא לר' אבהו: היא וחלבה וגידה הותרה. לפיכך כל חלב וכל גיד מותרין בהנאה שהן בכלל לגר אשר בשעריך תתננה ואכלהש שגם הן קרויין עמה נבלה והרי לך היתר הנאה בלאו דגיד ל"ש נבילה ול"ש כשירה: הניחא למ"ד יש בגידין. טעם בשר הרי הוא בכלל נבילה: אלא למ"ד אין בגידין. דאיסור נותן טעם בשר אם נתבשלו עם הבשר אלמא לאו טעם בשר אית בהו ולאו נבילה מיקרו אלא כעלמות דהן עץ בעלמא ולא אישתרי בכלל נבילה ועץ הוא והתורה חייבה עליו מאי איכא למימר. ופלוגתייהו בגיד הנשה(חולין עם:): ור"ש פוטר. לגמרי. מבהמה טמאה פטור דקסבר אין בגידין בנותן . טעם בשר ומגיד נמי פטור דכי אזהריה רחמנא אגיד היכא דבשרה מותר דהיינו בהמה טהורה דהכי משמע גיד לא תאכל הא בשר אכול אבל טמאה לא הזהיר על גידה והכי מפרשי׳ לה בגיד הנשהושם חא.). ולרבי שמעון הכי נמי דאסור גיד דטהורה אפילו בהנאה אלמא לא תאכלו איסור הנאה משמע וכשהותרה נגילה בהנאה היא לא הותרה לר"ש דלאו בכלל נבילה היא אבל לרבי יהודה מותר משום דקסבר יש בגידים בנותן טעם כדקתני רבי יהודה מחייב שתים הלכך גיד בכלל בשר וכשהותרה נבילה הותרה גם היא: **אלו ואלו**. שירי דם חטאות הפנימיות הנשפכין על יסוד מערבי של מזבח החילון ושירי דם חטאות החילונות הנשפכין על יסוד דרומי יולאין מן היסוד לרלפה דרך שני נקבים קטנים: ומתערבין באמה. סילון שהיה עובר בעזרה: ויולאין לנחל קדרון. כמו לנחל איתן (דברים כא) עמק: לגננים. בעלי גנות לובל: ומועלין בהן. כלומר אסור להנות מהן בלא דמים מפני שהן של הקדש. מכל מקום דם מותר בהנאה: למים המתנסכין. שאסורות בהנאה שהרי קדש הן שקדשו בכלי שרת וכתיב (שמות ל) כל הנוגע בהם יקדש:

ולחזהיה דמשמע קרא בדם חולין דשרי בהנאה ולא תאכל דידיה היינו אכילה ולא הנאה הוא הדין לדם קדשים ואף על גב דאיכא תרי לאוי חד לדם חולין וחד לקדשים מ"מ גילוי מילחא בעלמא הוא דכולהו לאוי דדם הוי איסור אכילה דוקאש: ראיבא במים הניסבים עד

רתנן ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בהן. ודחינן שאני דם דאיתקש למים שנאמר על הארץ תשפכנו כמים כו׳.

גבי המובח. לא פריך למילף שיהא דם אסור בהנאה דממילא ידעינן מלא מאכל אלא כלומר מהכא לא מצי למילף דשרי בהנאה ":